

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Financiën en Cultuur
L.G. Smith Blvd. 76
Alhier



Uw brief: 21 oktober 2025
Uw kenmerk: LV-25/0013
Datum: 5 november 2025
Kenmerk: RvA 102-25

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsbegroting 2025

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsbegroting van 2025, moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. Algemeen

1.1 Het onderhavige ontwerp strekt tot wijziging van de Landsbegroting van 2025. Ingevolge artikel IV.1 van de Staatsregeling van Aruba¹ wordt de Raad gehoord over ontwerpen van landsverordeningen die door de regering aan de Staten worden aangeboden. Aangezien de onderhavige wijzigingen van de hierboven genoemde begroting de vorm hebben van een wetsvoorstel, wordt ook over deze wijzigingsvoorstellen advies gevraagd aan de Raad. De Raad heeft in het kader (van de behandeling) van het ontwerp kennisgenomen van respectievelijk de 'Najaarsnota 2025 behorende bij de begrotingswijzigingsvoorstellen aangaande dienstjaar 2025' (hierna: Najaarsnota 2025) en het 'Advies bij de tweede begrotingswijziging 2025' van het College Aruba financieel toezicht (CAft), d.d. 12 september 2025 (kenmerk: Cft 202500097).

1.2 De Directie Economische Zaken, Handel en Industrie verwacht voor 2025 een nominale economische groei van 3,2% en een bbp van Afl. 7.302 miljoen.² Ook het Internationaal Monetair Fonds (hierna: IMF) en de Centrale Bank van Aruba (hierna: CBA) verwachten positieve nominale groeicijfers. Het IMF voorspelt in de "World Economic Outlook" van april 2025 een nominale economische groei van 3,7% voor Aruba in 2025 met een bijbehorend bbp van Afl. 7.339 miljoen.³ De CBA verwacht voor 2025 een

¹ AB 1985 no. 26.

² Voorjaarsnota 2025, p. 8.

³ Zie <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2025/April>. Volgens de *World Economic Outlook* van oktober 2025 bedraagt de economische groei 3% en komt het bbp in 2025 uit op Afl. 7.731 miljoen (zie <https://data.imf.org/en/Data%20Explorer?datasetUrn=IMF.RES%3AWEO%289.0.0%29×eriesName=ABW>

nominale economische groei van 3,8%.⁴ Daarnaast is de verwachting dat de Arubaanse economie ook in reële termen gaat groeien: het IMF voorspelt een reële economische groei van 2,2%⁵ en de CBA 2,1%⁶.

2. Ontwerp-landsverordening

2.1 De Landsbegroting 2025 toonde een financieringsoverschot van Afl. 78,3 miljoen voor het Land, hetgeen neerkwam op +1,1% van het bbp. Na de eerste begrotingswijzigingen bedroeg het financieringsoverschot Afl. 87,5 miljoen, oftewel 1,2% van het bbp. Door de thans voorgestelde wijzigingen komt het financieringssaldo uit op Afl. 114,2 miljoen. Dit is 1,6% van het bbp.

In het ontwerp worden zowel aan de ontvangstenkant als aan de bestedingenkant mutaties doorgevoerd. Aan de middelenkant betreft dit een opwaartse aanpassing van Afl. 39,1 miljoen en aan de kostenkant wordt een opwaartse aanpassing voorgesteld van Afl. 12,4 miljoen. Het financieringsoverschot voor het dienstjaar 2025 komt hierdoor op Afl. 114,2 miljoen, hetgeen neerkomt op 1,6% van het bbp.

Tabel 1: Overzicht mutaties wijziging Landsbegroting 2025 t.o.v. de Landsbegroting 2025⁷

	Δ (wijz. 2025 - 2025)	Bedrag (in Afl. milj.)
Financieringssaldo Landsbegroting 2025		87,5
<i>Mutaties middelen</i>	▲	39,1
<i>Mutaties kosten</i>	▼	12,4
<i>Mutaties financieringsmiddelen</i>	-	-
<i>Mutaties kapitaaluitgaven</i>	-	-
Financieringssaldo na begrotingswijziging		114,2

.NGDP_RPCH.A). In de *Staff Concluding Statement of the October the 2025 Article IV Mission* wordt gesproken over een economische groei van 3,9% en een bbp van Afl. 8.002 miljoen (zie Kingdom of the Netherlands-Aruba: Staff Concluding Statement of the 2025 Article IV Mission, d.d. 7 oktober 2025, vindplaats: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2025/10/07/cs-kingdom-of-the-netherlands-aruba-concluding-statement-of-the-2025-article-iv-mission#:~:text=The%20IMF's%202025%20Article%20IV%20mission%20to,fiscal%20balance%20improved%2C%20and%20public%20debt%20declined>).

⁴ CBA (2025) *Economic Outlook February 2025*, p. 3.

⁵ Zie noot 3.

⁶ Zie noot 4.

⁷ In deze tabel staan afgeronde bedragen, waardoor afrondingsverschillen kunnen ontstaan.

De gevolgen van de mutaties voor de Landsbegroting 2025 zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Voorgestelde mutaties op Landsbegroting 2025⁸

(Bedragen in miljoenen Afl.)	Begroting 2025 na 1 ^e wijzigingen	Mutaties 2e suppletoire begroting 2025	Begroting 2025 na mutaties			
Totale ontvangsten	1.888,0	39,1	1.927,1			
Directe belastingen	627,5	10,0	637,5			
Indirecte belastingen	831,0	21,6	852,6			
Overige ontvangsten	389,3	7,5	396,8			
Totaal exploitatierekening	1.847,8	-	1.886,9			
Verkoop onr. goederen en grond	0,0	-	0,0			
Lokale kredietaflossing	6,1	-	6,1			
Vrijgekomen afschrijvingen	34,1	-	34,1			
Totaal kapitaalrekening	40,2	-	40,2			
Totale bestedingen	1.800,5	12,4	1.812,9			
Personeelslasten	509,5	0,1	509,5			
Goederen & diensten	216,9	9,7	226,6			
Rente	300,8		300,8			
Subsidies	242,9	0,2	243,1			
Overdrachten	227,2	(1,0)	226,2			
Bijdragen & afschrijvingen	200,3	(5,0)	195,3			
Totaal exploitatierekening	1.697,5	4,0	1.701,5			
Investerings	71,6	8,4	80,0			
Lokale vermogensoverdrachten	4,4	-	4,4			
Lokale kredietverlening	27,0	-	27,0			
Totaal kapitaalrekening	103,0	8,4	111,4			
	Bedrag	% BBP	Bedrag	% BBP	Bedrag	% BBP
Financieringssaldo	87,5	1,2%	-	-	114,2	1,6%
Primair saldo ⁹	388,3	5,3%	-	-	415,0	5,7%
Overheidsschuld ¹⁰	5.187,1	71,0%			5.151,1	70,5%
BBP	7.302,0		7.302,0		7.302,0	

De schuldquote voor de collectieve sector komt op basis van de Landsbegroting 2025 uit op 67%.

⁸ In deze tabel staan afgeronde bedragen, waardoor afrondingsverschillen kunnen ontstaan.

⁹ Het primaire saldo wordt gedefinieerd als het saldo van de ontvangsten minus de bestedingen, uitgezonderd de rentelasten.

¹⁰ De verwachte schuldstanden zijn afkomstig uit de toelichting op Nota van Wijziging bij de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsbegroting 2025, p.11, en de Najaarsnota 2025, p. 16.

2.2 In de toelichting is een tabel opgenomen, waarin de toepassing van het meevallersbeleid wordt aangegeven, zoals dat in de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (AB 2015 no. 39) (hierna: LAft) is vastgelegd.¹¹ De Raad is van mening dat deze tabel onvoldoende duidelijk is. Geadviseerd wordt om de in de toelichting opgenomen tabel te verduidelijken. In onderstaand overzicht is getracht daartoe een aanzet te geven.

Verduidelijking toepassing meevallersbeleid (bedragen in Afl. 1.000)

Omschrijving		Bestemd voor schuldaflissing	Bestemd voor investerings	
Financieringssaldo Land, vóór de toepassing van het meevallersbeleid	122,892			
1% BBP-norm bestemd voor schuldaflissing (art. 14, eerste lid, onderdeel b en e, van de LAft)	<u>73,952</u>	73,952	0	
Saldo dat in aanmerking komt voor toepassing van het meevallersbeleid (art. 14, tweede lid, onderdeel d, van de LAft)	48,940			
Meevallers niet bestemd voor intensivering of nieuw beleid (art. 14, tweede lid, onderdeel e, van de LAft)				
Directe belastingen	10,000	10,000	0	
Indirecte belastingen	21,600	21,600	0	
Totaal	<u>31,600</u>			
Saldo voor toepassing van meevallersbeleid (art. 14, tweede lid, onderdeel d, van de LAft) ¹²	17,340	8,670	8,670	
		114,222	8,670	122,892

2.3 Op basis van de voorgestelde wijzigingen, die in de bovenstaande tabel 2 worden weergegeven, en de thans beschikbare prognosecijfers 2025 van de entiteiten behorende tot de collectieve sector, zal hieronder op een aantal van de aangebrachte mutaties nader worden ingegaan.

¹¹ MvT, p. 3.

¹² Inclusief meevaller Agio van Afl. 10,038.

Ontvangsten

In de Landsbegroting voor het dienstjaar 2025 werd een raming van Afl. 20 miljoen opgenomen voor de dividenduitkering van de CBA. In de eerste begrotingswijziging werd dit bedrag al met Afl. 7,9 miljoen naar boven bijgesteld. Op 11 september 2025 publiceerde de CBA de jaarcijfers voor het jaar 2024, waaruit blijkt dat het netto resultaat Afl. 70,4 miljoen bedraagt.¹³ Gezien het gebruik om het gehele resultaat aan het Land uit te keren, meent de Raad dat dit resultaat aanleiding is om de geraamde dividenduitkering van de CBA verder naar boven bij te stellen. Naar analogie van het voornemen van de regering om overschotten bij de overige entiteiten behorende tot de collectieve sector aan te wenden voor schuldreductie, wordt geadviseerd om zo spoedig mogelijk tot het uitkeren van dividend over te gaan. Dit zal bijdragen aan het beperken van de noodzaak tot het aangaan van buitenlandse leningen tegen hoge rentes.¹⁴

Investeringsen

Volgens de Najaarsnota 2025 zullen de agio meevaller en de eerder geraamde bovenmatige overschotnorm van 0,1% punten voor 50% ingezet worden ter verlaging van de schuld en 50% ter uitvoering van extra investeringen. Deze middelen voor extra investeringen worden als voeding geraamd voor een investeringsfonds, dat nog in het dienstjaar 2025 zou worden ingesteld.¹⁵ Uit een verwijzing in de toelichting naar het advies van de Raad inzake de instelling van begrotingsfondsen¹⁶, maakt de Raad op dat dit investeringsfonds als begrotingsfonds zal worden ingesteld. Mede gezien het feit dat een ontwerp strekkende tot het instellen van dit investeringsfonds zeer recent aan de Raad ter advisering is aangeboden, is het niet reëel te veronderstellen, dat de instelling van het fonds nog in het dienstjaar 2025 zal worden gerealiseerd. De ramingen en de toelichting dienen daarom op deze punten te worden aangepast.

3. Redactioneel

In de marge van de toelichting zijn voorstellen tot redactionele verbetering opgenomen.

¹³ CBA, Operational report 2024, p. 12.

¹⁴ Zie ook onder meer het advies van het CAft bij de tweede ontwerp-begrotingswijziging 2025, d.d. 12 september 2025, kenmerk Cft 202500097.

¹⁵ MvT, p. 4.

¹⁶ MvT, p. 5.



4. Conclusie en eindadvies

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het voorgaande rekening is gehouden.

De Secretaris,

mr. A. Braamskamp

De plv. Voorzitter,

Drs. C. Timmer